

Academic Article:

Received: 2024-04-30;

Revised: 2024-06-25;

Accepted: 2024-06-30.

การบริหารจัดการพระพุทธศาสนาในอาเซียน:
กรณีศึกษาวัดอานันทเมตยาราม ประเทศสิงคโปร์
Management of Buddhism in ASEAN:
Case Study of Wat Ananda Metyarama, Singapore

พระปลัดระพิน พุทธิสารโ

Phrapalad Raphin Buddhiso

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

First/Corresponding Author, E-mail: raphind@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาถึงแนวทางการบริหารของวัดอานันทเมตยาราม ประเทศสิงคโปร์ ใช้วิธีการศึกษาเชิงพื้นที่จริง การสัมภาษณ์ การสังเกต เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เขียนนำเสนอในรูปแบบบทความวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า วัดอานันทเมตยาราม เป็นไทยวัดพุทธเถรวาทที่บริหารจัดการโดยพระสงฆ์จากประเทศไทย โดยมีกลุ่มชาวพุทธไทยและชาวสิงคโปร์ มีการบริหารจัดการในรูปแบบขององค์กรการกุศลโดยกฎหมาย มีเจ้าอาวาสและพระสงฆ์อยู่จำพรรษาปฏิบัติศาสนกิจและบริการสังคม ในด้านทั้งพิธีกรรม ความเชื่อและกิจกรรมอื่นที่เนื่องด้วยศาสนา โดยวัดอานันทเมตยาราม ยังเป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในประเทศสิงคโปร์ในรูปแบบของสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ มีประธานและกรรมการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาและวัดในเครือเถรวาทในประเทศสิงคโปร์ องค์ความรู้ใหม่ คือ แนวทางการบริหารวัดไทยในต่างแดนที่หลากหลายทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษาและกฎหมาย

คำสำคัญ: การบริหารกิจการพระพุทธศาสนา, อาเซียน, วัดอานันทเมตยาราม, สิงคโปร์

Abstract

This academic article aims to study the management approach of Wat Ananda Metyarama in Singapore. The methods used are field study, interview, observation, documents, and related research. The research is presented in the form of an academic article. The study results found that Wat Ananda Metyarama is a Thai Theravada Buddhist temple managed by monks from Thailand. There are groups of Thai and Singaporean Buddhists. The management is in the form of a charitable organization by law. There is an

abbot and monks who reside to perform religious duties and provide social services in terms of rituals, beliefs, and other activities related to religion. Wat Ananda Metyarama is also a temple that is the center of the administration of the Sangha in Singapore, which is in the form of the Thai Sangha Assembly. There is a president and a board of directors for Buddhist affairs and Theravada temples in Singapore. The body of knowledge indicates that a guideline for managing Thai temples in foreign countries that are diverse in culture, ethnicity, language and law.

Keywords: Management of Buddhism, ASEAN, Wat Ananda Metyarama, Singapore

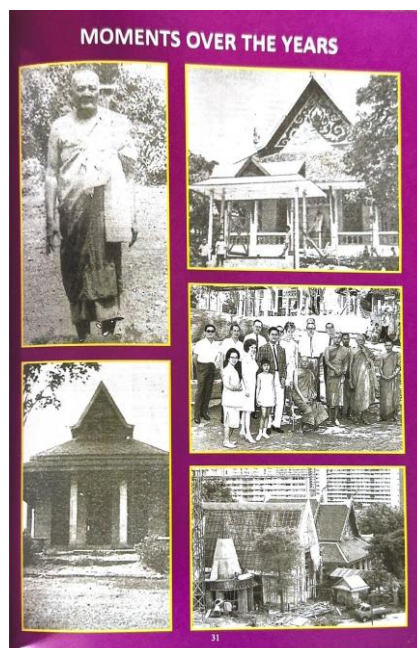
บทนำ

ในช่วงระหว่างวันที่ 23-25 เมษายน พ.ศ. 2567 ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปทัศนศึกษาในประเทศสิงคโปร์อีกครั้ง โดยในครั้งนี้เป็นการเดินทางคณะใหญ่ เพราะเป็นบุคลากรสำนักงานคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดขึ้นภายใต้กลไกการพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในสำนักงาน ในเบื้องต้นมีการจัดทำโครงการประสานร่วมกันระหว่างคณะสังคมศาสตร์กับวัดอานันทเมตยาราม เพื่อเป็นที่พักตามข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ โดยวัดเป็นวัดไทยในแบบเถรวาทแห่งแรกในประเทศสิงคโปร์ โดยเป็นวัดหลักและมีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งในประเทศสิงคโปร์และอาเซียน เพราะมีศาสนสถานและอาคารผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทยกับศิลปะร่วมสมัย (MGR Online, 2560) เป็นศูนย์กลางการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาของสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ อันเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรมทางศาสนา การพบปะดำเนินกิจกรรมร่วมกันของชุมชนคนไทยและชาวพุทธ และหน่วยงานราชการโดยเฉพาะสถานทูตไทยในสิงคโปร์ ดังนั้น ในการเดินทางครั้งนี้จะได้นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มานำเสนอเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเทศอาเซียนและพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทเพื่อเป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและสะท้อนคิดถึงการมีอยู่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งนำไปสู่การกำหนดทิศทางในอนาคตอันจะพึงเกิดขึ้นว่า จะสามารถทำอะไรได้อย่างไรบ้าง

ภาพ 1 ประสบการณ์ของการศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในอาเซียน (พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, 2564)

จากภาพ 1 ผู้เขียนมีประสบการณ์ในการศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในอาเซียน รวมทั้งการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในอาเซียน ดังปรากฏในหนังสือชื่อ พระพุทธศาสนาในอาเซียน (ศุนย์อาเซียนศึกษา, 2559) และเอกสารคำสอนเรื่องการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในกลุ่มประเทศอาเซียน (พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, 2564) ที่ผู้เขียนใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการในระดับรองศาสตราจารย์ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 และได้รับการอนุมัติตำแหน่งทางวิชาการเมื่อมีนาคม พ.ศ. 2567 ที่ผ่านมา ก่อนการเดินทางมายังประเทศสิงคโปร์ จึงเป็นที่มาของข้อบ่งชี้ที่การเดินทางว่า การบริหารจัดการพระพุทธศาสนาในอาเซียน: กรณีศึกษา วัดอานันทเมตยาราม ประเทศสิงคโปร์

ภาพ 2 วัดอานันทเมตยารามในอดีต (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561)

พัฒนาการความเป็นมาของวัดอานันทเมตยาราม

วัดอานันทเมตยารามก่อตั้งราวปี พ.ศ. 2463 และทำการปฏิสังขรณ์ใหม่เมื่อ พ.ศ. 2502 วัดแห่งนี้เป็นวัดแห่งแรก ตั้งมาก่อนวัดไทยอื่น ๆ เป็นวัดเก่าแก่และมีมาก่อนการตั้งเป็นประเทศสิงคโปร์อีก เพราะขณะสร้างวัดแห่งนี้เกาะสิงคโปร์ยังเพียงส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐมาเลเซีย อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษอีกทอดหนึ่ง สำหรับวัดอานันทเมตยาราม (Wat Ananda Metyarama) ตั้งอยู่ที่ 50-B Jalan Bukit Merah, Singapore 169545 สร้างเมื่อ พ.ศ. 2479 ตั้งอยู่บนเนินเขาดินสีแดง ภาษามาลเลย์เรียกว่า จาลัน บูกิตเมราห์ แปลว่า ถนนภูเขาดินแดง โดยมีหลวงพ่อดัง ธรรมรัตน์ (พระธรรมรัตน์บัณฑิต) เป็นผู้เริ่มก่อตั้งและเจ้าอาวาสรูปแรก อันเป็นไปตามพระราชดำริของรัชกาลที่ 5 ที่ทรงซื้อที่ดิน 2 แปลง (ตรงบริเวณสถานทูตปัจจุบัน) โดยแปลงหนึ่งประสงค์ให้ทำเป็นสถานทูต อีกแปลงหนึ่งให้จัดสร้างเป็นวัดในพุทธศาสนาแบบไทย แต่หลวงพ่อดังซึ่งเข้ามาเป็นผู้ริเริ่มในการสร้างวัดพิจารณาที่แล้วเห็นว่า อยู่ใกล้ชุมชนและไม่สอดคล้องกับสภาพที่จะเป็นวัดได้ จนในที่สุดมาได้ที่ตั้งปัจจุบันขณะนั้นเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ และเป็นที่ตั้งสุสานของชาวจีน เมื่อมีการจัดซื้อเป็นไปตามกฎหมายจึงได้มีการจัดสร้างวัดนับแต่นั้นมา หลวงพ่อดังได้ทำการสร้างวัดกุฏิที่พักสงฆ์ อุโบสถและถาวรวัตถุจนเหมาะแก่การเป็นวัดและปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสงฆ์ชาวพุทธ จนกระทั่งหลวงพ่อดังได้มรณภาพลงเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495 และได้มีการสร้างรูปเหมือนหลวงพ่อดังขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2501 และมีการเปลี่ยนเจ้าอาวาสผู้ปกครองวัดเรื่อยมาจำนวนหลายท่าน จนมาถึงหลวงพ่อพระเทพสิทธิวิเทศ รูปปัจจุบันที่ท่านเข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส เมื่อ พ.ศ. 2516 และพัฒนาวัด ปรับปรุงรวมทั้งดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาศรัทธาชาวพุทธไทยและสิงคโปร์นับแต่เข้ามาอยู่ปฏิบัติศาสนกิจ เมื่อมีวัดและพระสงฆ์อยู่อาศัยมากขึ้นในสิงคโปร์ จึงได้จัดตั้งสมาคมชาวสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำหรับพระสงฆ์ที่อยู่อาศัยประจำอยู่ในสิงคโปร์

วัดอานันทเมตยารามเป็นวัดไทยสังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ในประเทศสิงคโปร์ เป็นวัดไทยที่เก่าแก่ที่สุดของสิงคโปร์ สถาปัตยกรรมมีการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทยกับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (Seow, 2014; MGR Online, 2560) อย่างลงตัวที่สื่อถึงความเป็นไทยและเชื่อมกับโลกสมัยใหม่

ในหนังสือ Wat Ananda Metyarama Thai Buddhist Temple (Lim, 2023b) ให้ข้อมูลภาพรวมถึงความเป็นมาของวัดและภาพรวมเกี่ยวกับผู้ก่อตั้ง คือ หลวงพ่อดัง ธรรมรัตน์ โดยมีประโยคเป็นคำพูดของท่านในหนังสือว่า *The Temple must be accessible and full of peace so that everyone may benefit from it.* (วัดจะต้องเข้าถึงได้และถึงพร้อมด้วยความสงบสุขเพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากวัดในพระพุทธศาสนา)

หรือคำของพระเทพสิทธิวิเทศ ในตำแหน่งเจ้าอาวาสที่ว่า *Wat Ananda Metyarama is a place where everyone can find inner peace and happiness.* (วัดอานันทเมตยารามเป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถพบกับความสงบและความสุขจากภายใน)

รวมทั้งธรรมทายาทรุ่นต่อไปของวัดอานันทเมตยาราม คือ พระปัญญาธรรมวิเทศ ที่ชาวสิงคโปร์เรียกว่า เจ้าคุณเหรียญ ที่ว่า *We move with times, bringing awareness and education not only to*

Singapore but to the world. (เราก้าวไปตามเวลา โดยนำความตระหนักรู้และการศึกษามาไม่เพียงแต่ในสิงคโปร์เท่านั้น แต่รวมถึงประชาคมโลกด้วย)

จากภาพรวมทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่า วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้ส่งต่อมาจนกระทั่งปัจจุบันจากรุ่นสู่รุ่น นับแต่ผู้ก่อตั้งรูปแรกหลวงพ่อหงส์ ส่งต่อหลวงพ่อเจ้าคุณสมจินต์ และเจ้าคุณเหรียญธรรมทายาทรุ่นต่อมา จนกระทั่งปรากฏเป็นแนวคิดสนับสนุนในโอกาส 100 ปี วัดอานันทเมตตาราม (Phra Panyathamvides, 2018; พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) และมีผู้สะท้อนคิดร่วมต่อบทบาทของวัดเสริมต่อไว้มากมาย เช่น

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) ได้สะท้อนคิดว่า

วัดอานันทเมตตาราม...เป็นที่บำเพ็ญกุศลแก่พุทธศาสนิกชนในประเทศนี้ ท่านเจ้าคุณได้นำความรู้ความสามารถที่ได้สั่งสมอบรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงานพระศาสนาในต่างแดน ได้สร้างปูชนียสถานงดงามอลังการ ทั้งนี้ เพราะท่านเจ้าคุณเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีบุคลิกของการเป็นพระสงฆ์ที่มีมนุษยสัมพันธ์อันยอดเยี่ยม และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้าเป็นที่พึ่งแก่พุทธศาสนิกชาวสิงคโปร์อย่างโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช) (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) ราชบัณฑิตแห่งวัดโอรสาราม กรุงเทพฯ ได้สะท้อนคิดว่า

พระสงฆ์ไม่ว่าพระผู้ใหญ่ผู้น้อยจากเมืองไทยไปสิงคโปร์ส่วนใหญ่อีกจะได้ไปอาศัยในบุญพักกันที่วัดอานันทเมตตาราม ซึ่งท่านก็ต้อนรับเป็นอย่างดี อำนวยความสะดวกให้ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นที่พักอาหาร ตลอดจนการนำพาไปนั่นไปนี่...

ธงชัย ชาสวัสดิ์ (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) เอกอัครราชทูตประจำสิงคโปร์สะท้อนคิดว่า

วัดอานันทเมตตารามมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของประเทศไทยไม่เพียงเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชนคนไทยในสิงคโปร์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านศาสนาและกิจกรรมสังคม และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยและสิงคโปร์ด้วย

เอกอัครราชทูตอติศักดิ์ ภาณุพงษ์ (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) ได้สะท้อนมุมมองว่า

วัดอานันทเมตตาราม เป็นวัดทางพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทที่เก่าแก่ที่สุดในสิงคโปร์ ซึ่งมีเพียงแต่จะถือได้ว่า เป็นจุดกำเนิดและศูนย์กลางสำคัญแห่งแรกในการเผยแผ่พระพุทธศาสนานิกาย

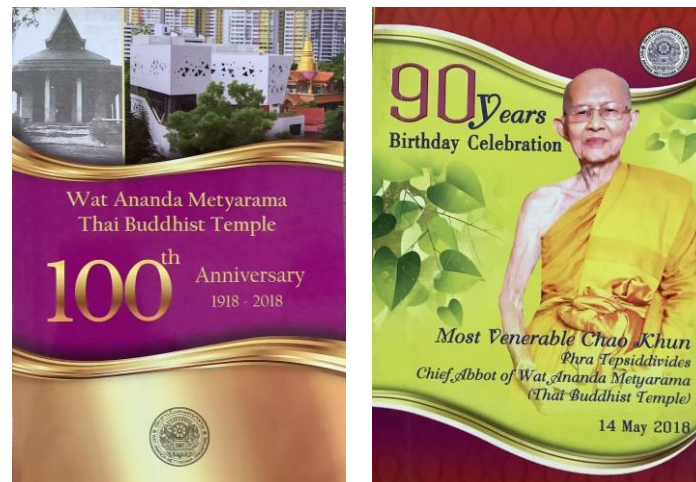

นี้ให้เข้าสู่จิตใจ ความเชื่อมั่น นับถือและสร้างพลังศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ชาวสิงคโปร์ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเป็นศูนย์รวมจิตใจและที่ยึดเหนี่ยวในการสร้างคุณธรรมความดีให้แก่ชาวไทยที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์และประเทศใกล้เคียงเป็นอย่างมากแล้ว ยังเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่บรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายจะได้มาดำเนินกิจกรรมทางศาสนาและปฏิบัติธรรม นำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัวได้ตลอดปีทั้งในโอกาสและเทศกาลสำคัญต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ วัดอานันทเมตตยารามยังมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสิงคโปร์ ในเชิงมิติด้านสังคมวัฒนธรรม ศิลปะประเพณี โดยมีศาสนาพุทธเป็นประหนึ่งสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ระดับประชาชนของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นและใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

พระเทพสิทธิวิเทศ (พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ, 2561) เจ้าอาวาสที่ปัจจุบันในวัย 95 ปี ได้สะท้อนคิดออกมาเป็นมุมมองของท่านที่ว่า

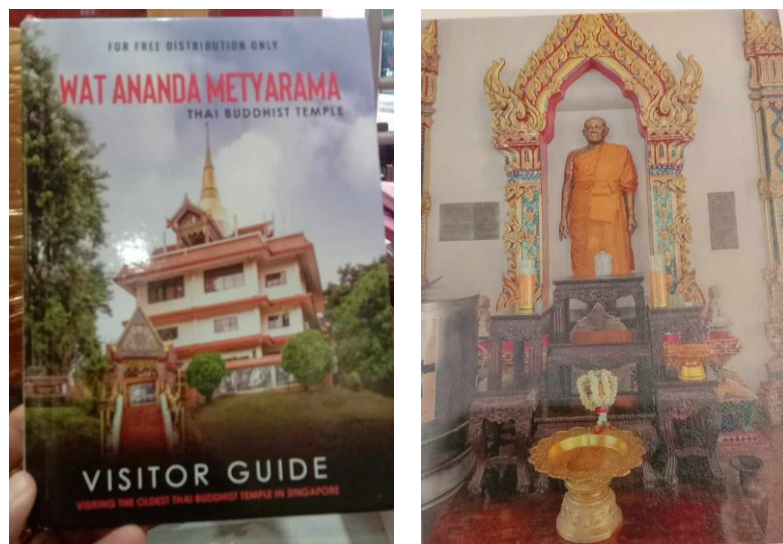
วัดอานันทเมตตยารามนี้ได้อาศัยสร้างบนแผ่นดินที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้อนุญาตให้สร้างและมีญาติโยมชาวจีนและไทยในประเทศนี้ได้ช่วยเหลือสละปัจจัยบำรุงช่วยสร้างจนสำเร็จสมบูรณ์ทุกอย่างทุกประการแล้ว มีโบสถ์ มีเจดีย์ มีกุฏิสงฆ์อยู่ประจำและอาคารคั่นตึกที่จรมมา วัดอานันทเมตตยารามนี้นับได้ว่าเป็นวัดไทยเถรวาทวัดแรกที่อยู่มานานถึง 100 ปี ในประเทศนี้หรือในประเทศแถบนี้...” โดยในคำปรารภของหลวงพ่อยังได้พูดต่อไปอีกว่า “...พระปิยมหาราช (สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์รัชกาลที่ 5) ที่พระองค์ได้ทรงมีวิสัยทัศน์ก้าวไกลให้สร้างวัดไทยนี้ที่หลังสถานทูต (Orchard Road) แต่เนื่องจากความไม่เหมาะสม หลวงพ่องงสออดีตเจ้าอาวาสรูปแรกจึงได้มาสร้างไว้บนเนินสูงที่ Bukit Merah เนินดินแดงในปัจจุบันนี้...

ทั้งหมดเป็นพัฒนาการของวัดอานันทเมตตยาราม ทั้งในส่วนประวัติของวัดและพัฒนาการดังปรากฏที่นับแต่การก่อตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 มีหลวงพ่องงสอ อดีตเจ้าอาวาสรูปแรกที่มีข้อมูลว่า ท่านมาจากจังหวัดศรีสะเกษ ในประเทศกัมพูชา (พระเทพสิทธิวิเทศ, 2567) ที่เดินธุดงค์เข้ามาตั้งวัดและรักษา พัฒนาส่งต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนไทยและชาวพุทธในสิงคโปร์ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการบริหารและดำเนินกิจกรรมของวัดเถรวาทที่เรียกว่า สมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ด้วย ที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาโดยมีพัฒนาการมาอย่างยาวนานจนกระทั่งปัจจุบัน

ภาพ 3 หนังสือที่ระลึก 100 ปี วัดอนันตเมตยาราม
และอายุวัฒนมงคล 90 ปี พระเทพสิทธิวิเทศ เจ้าอาวาสวัดอนันตเมตยาราม
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

ข้อมูลปรากฏในหนังสืออายุวัด 100 ปี ซึ่งทางวัดได้จัดพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และผู้เขียนก็ได้นำข้อมูลส่วนนี้มานำเสนอเป็นบันทึกเล่าเรื่องสะท้อนให้เห็นว่า พัฒนาการของวัดมีมาต่อเนื่องยาวนานเกินกว่า 100 ปี รวมทั้งคุณค่าของหลวงพ่พระเทพสิทธิวิเทศ ในวัย 95 ปีที่พวกเราได้เข้าพบและกราบ ซึ่งท่านเป็นหนึ่งในเสาหลักของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยโดยเฉพาะวัดไทยและพระพุทธศาสนาเถรวาท

ภาพ 4 หนังสือแนะนำเกี่ยวกับวัดอนันตเมตยารามในภาคภาษาอังกฤษ
และรูปหลวงพ่หงส์ ผู้ก่อตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. 2463 ด้านหน้าพระอุโบสถสถาปัตยกรรมไทย
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2567)

จากภาพ 4 เป็นข้อมูลหนังสือพุทธประวัติที่เนื่องด้วยภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในวัด ที่เป็นประหนึ่งหนังสือแนะนำการท่องเที่ยวของวัดอานันทเมตยาราม ซึ่งพิมพ์สี่อย่างดี เป็นหนังสือแนะนำ (Guidebook) ของวัดที่ตั้งอยู่ในอุโบสถ ผู้เขียนเห็นว่า น่าจะเป็นประโยชน์และน่าสนใจ จึงนำมาถ่ายรูปรูปนำเสนอว่า ของเขามีอยู่ที่วัด ส่วนอีกภาพเป็นหลวงพ่อบางองค์ ซึ่งมีรูปปั้นยืนท่าองค์จริงอยู่หน้าอุโบสถ เป็นเอกลักษณ์ควรค่าแก่การจดจำ และศึกษาถึงเจตนารมณ์ในการตั้งวัดตั้งแต่มิใช่เป็นประเทศ และส่งต่อให้เป็นกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์ที่ได้ทั้งมูลค่าเป็นสินทรัพย์ของพระพุทธศาสนา และคุณค่าต่อจิตใจของพระสงฆ์และชาวพุทธดังปรากฏในปัจจุบัน

ภาพ 5 พระพุทธชินราชจำลองภายในอุโบสถ

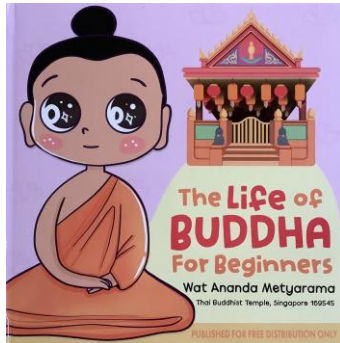
และสถาปัตยกรรมไทยของตัวอุโบสถ ทั้งในส่วนช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ คันทวน ใบเสมา ณ วัดอานันทเมตยาราม (ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2567)

ภาพ 5 เป็นพระพุทธรูปประธานภายในอุโบสถวัดอานันทเมตยาราม และรูปทรงของสถาปัตยกรรมภายในนอกที่บ่งบอกถึงเขตพุทธาวาสหรืออุโบสถ มีใบเสมาเป็นรูปของสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งปรากฏเป็นเอกลักษณ์ไทย เอกลักษณ์พระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์ โดยวัดอยู่บนเนินเขาที่เรียกว่า ปูเก้ตเมร่า พื้นที่ตั้งวัดเมื่อใครผ่านไปผ่านมา มีเจดีย์รูปทรงวัดไทย อุโบสถสถาปัตยกรรมไทย ก็ถือว่า ควรค่าแก่การจดจำและน่าประทับใจ

การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในประเทศสิงคโปร์

จากการสืบค้นข้อมูลจะมีวัดเถรวาทจากไทยและศรีลังกา อาจด้วยเหตุผลในเรื่องค่าครองชีพและการดำเนินชีวิตที่สูง รวมทั้งพื้นที่จำกัด จึงทำให้วัดในสิงคโปร์เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรในรูปแบบวัดพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ในการเดินทางเข้าพบกราบผู้บริหารวัดทั้งเจ้าอาวาสและรองเจ้าอาวาส (เจ้าคุณพระญาณ) ท่านได้มอบหนังสือคนละ 1 เล่มแก่คณะซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ 4 สืออย่างดี เห็นท่านบอกว่า

ราคาประมาณเล่มละ 1,000 บาท โดยเป็นพุทธประวัติภาคภาษาอังกฤษที่อ่านง่าย เหมาะแก่เด็กและเยาวชน ที่มาศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่ประเทศสิงคโปร์ โดยมีชื่อว่า The Life of Buddha for Beginners (Lim, 2023a) เป็นหนังสือการ์ตูนพุทธประวัติที่มีสีสันสวยงาม เหมาะกับเด็กนักเรียน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น นักเรียนในโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วัดอานันทเมตยารามโดยตรง

ภาพ 6 หนังสือที่จัดพิมพ์เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คณะได้รับมอบจากเจ้าคุณเหรียญในคราวเยี่ยมศึกษา
การบริหารกิจการพระพุทธศาสนาเถรวาทที่วัดอานันทเมตยาราม
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

จากภาพ 6 หนังสือที่ทางวัดได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ 4 สืออย่างดี ได้จัดมอบให้แก่ คณะสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนได้รับมอบเพื่อส่งต่อให้กับห้องสมุด และบางส่วนนำเข้าห้องสมุด คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยหนังสือเป็นภาพที่สวยงามเกี่ยวกับประวัติ พระพุทธศาสนา ที่เหมาะแก่การเก็บรักษาและอ่านศึกษาในแบบการศึกษาพุทธประวัติเบื้องต้น ซึ่งในหนังสือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติวัดที่พระเทพสิทธิวิเทศเป็นเจ้าอาวาส และพระปัญญาธรรมวิเทศ (2567) เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งนัยหนึ่งเป็นหนังสือสื่อสารพระพุทธศาสนาและหนังสือประชาสัมพันธ์วัด โดย ท่านเจ้าคุณเหรียญบอกว่า เป็นหนังสือพิมพ์มาเพื่อนักเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีค่าตีพิมพ์เฉลี่ย 1,000 บาท

ภาพ 7 สำนักงานคณะบดีคณะสังคมศาสตร์ที่ศึกษาและกราบคณะสงฆ์วัดอานันทเมตยาราม สิงคโปร์
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

จากภาพ 7 คณะบุคลากรคณะสังคมศาสตร์ อันประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์ เมื่อไปถึงก็ต้องเข้าพบกราบผู้บริหารวัดในฐานะที่ได้เข้าพักอาศัย โดยเป็นการเข้าพบ คณะสงฆ์วัดอานันทเมตยาราม กราบพระเทพสิทธิวิเทศ (สุจินต์ โชติปัญญา) เจ้าอาวาส และ พระปัญญาธรรมวิเทศ (เหรียญ โชติทินโน ป.ธ. 4) เลขาธิการสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ รองเจ้าอาวาสวัดอานันทเมตยาราม ที่เมตตาให้ความอนุเคราะห์สถานที่พัก ภัตตาหาร การติดต่อประสานงาน และการเดินทางในสาธารณรัฐสิงคโปร์แก่บุคลากรคณะสังคมศาสตร์ ระหว่างวันที่ 23 - 25 เมษายน พ.ศ. 2567 แต่วันที่กลับไม่ได้กราบด้วยแต่ละท่านติดภารกิจและศาสนกิจ โดยหลวงพ่ोज้าคุณเจ้าอาวาสได้ มอบวัตถุมงคลของวัด พร้อมอั่งเปาซองแดงสนับสนุนการเดินทางในประเทศสิงคโปร์คนละ 10 เหรียญ ซึ่งทำให้พวกเราประทับใจและเป็นสิ่งสนับสนุนการเดินทางในประเทศสิงคโปร์ด้วย ส่วนสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า ที่พวกเราถ่ายรูปให้เห็นว่า วัดไทยทรงสถาปัตยกรรมไทยและสิงคโปร์ ที่ประเทศเริ่มก่อตั้งได้เอกราชจากอังกฤษและแยกประเทศจากมาเลเซีย นับเป็นประเทศเมื่อเดือนสิงหาคม 2508 จนกระทั่งปัจจุบัน ถูกทำให้เป็นประเทศที่มีความทันสมัย ดังนั้น สถาปัตยกรรมในวัดจึงออกแบบผสมผสานระหว่างของเก่ากับของใหม่ภายใต้กรอบของคำว่า อารยสถาปัตย์ ที่ผสมผสานอย่างลงตัวที่วัดอานันทเมตยาราม

การบริหารวัดอานันทเมตยาราม

การบริหารวัดอานันทเมตยารามแบ่งเป็น 2 สถานะโดยภาพรวม คือ (1) บริหารตามพระธรรมวินัย อันหมายถึง การถือวัตรปฏิบัติแบบพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท (2) บริหารในรูปแบบของวัดไทยอันมี

เจ้าอาวาส มีพระเถระโดยอิงอยู่กับพระธรรมวินัยและรูปแบบจากประเทศไทย ดังนั้น จากฝั่งจึงเป็นตำแหน่งเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายไทย (3) การบริหารตามกฎหมายสิงคโปร์ในเรื่องขององค์กรการกุศลที่ไม่แสวงหากำไร ในตำแหน่งประธานบริหารองค์กร ซึ่งประเด็นนี้พระภิกษุที่อยู่อาศัยในวัดจึงเป็นพนักงานขององค์กรที่ต้องมีเอกสารประกอบ พร้อมฐานเงินเดือนเพื่อเสียภาษีตามระบบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์

ภาพ 8 พระธรรมทูตไทยประจำวัดอนันตเมตยาราม ประจำปี พ.ศ. 2567
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

จากภาพ 8 จะเป็นโครงสร้างการบริหารวัดอนันตเมตยารามที่มีเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและมีคณะสงฆ์ที่เป็นฝ่ายของการบริหารคณะสงฆ์ อันเป็นไปตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ที่มีสถานะทางกฎหมายในฐานะนิติบุคคลและกระทำการกิจกรรมทางศาสนาได้ โดยพระสงฆ์ที่อยู่วัดทุกรูปต้องมีใบอนุญาตให้ทำงาน (Work Permit) และต้องเสียภาษีให้กับทางการสิงคโปร์ เพื่อเป็นสวัสดิการและการบริหารประเทศ (พระมหาเดชทวี สุเมธี, 2567)

หากดูจากภาพรวมการบริหารวัดเหมือนกับวัดในประเทศไทย เพราะผู้อยู่อาศัยเป็นพระภิกษุจากประเทศไทย อยู่กันบนหลักของพระธรรมวินัยที่เอื้อให้เกิดการบริหารสังคม เพราะสังเกตจากกิจกรรมของพระสงฆ์ เช่น ทำวัตรสวดมนต์ การลงอุโบสถ ทำพระปาติโมกข์ ซึ่งวันที่คณะเข้าพักวันแรก เป็นวันพระปาติโมกข์พอดี การทำกิจบริหารชุมชน เช่น การให้คำปรึกษาแก่ชาวพุทธ การไหว้พระสวดมนต์ขอพร หรือการเข้าร่วมพิธีสวดศพแก่ชาววัด ซึ่งในวันแรกผู้เขียนก็ได้ถูกนิมนต์ไปสวดงานศพ ซึ่งนั่นหนึ่งวัดและพระสงฆ์ทำหน้าที่ในการบริการสังคม ผ่านศาสนาและพิธีกรรมด้วย

ภาพ 9 คณะสงฆ์วัดอานันทเมตตารามกับการบริการสังคมเชิงชุมชน ด้านบริการสังคมด้านฌาปนสังเคราะห์
(ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

ภาพ 9 เป็นกิจกรรมด้านฌาปนสังเคราะห์บริการสังคมของคณะพระภิกษุวัดอานันทเมตตารามที่ผู้เขียนได้มีส่วนร่วมและสังเกตการณ์ระหว่างเดินทาง ร่วมกิจกรรม โดยเป็นกลุ่มคนเป็นชาวพุทธไทยและชาวพุทธจีน สิงคโปร์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นวิถีหนึ่งของชาวสิงคโปร์ที่นอกเหนือจากอาชีพ รายได้และคุณภาพชีวิตที่เนื่องด้วยรายได้และผลได้ในเชิงเศรษฐกิจ

การบริหารวัดอานันทเมตตารามมีการดำเนินงานโดยคณะกรรมการที่มีการเลือกตั้งขึ้นโดยชุมชนไทยในสิงคโปร์ คณะกรรมการนี้มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการกิจกรรมของวัด ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดงานพิธีสำคัญ เช่น งานวันเข้าพรรษา วันตักบาตรเทโวโรหณะ งานเทศกาลสำคัญของไทย ฯลฯ และยังมีหน้าที่ในการจัดการด้านการเงินและบริหารจัดการทรัพย์สินของวัด

นอกจากนี้ การบริหารวัดอานันทเมตตารามยังมีการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลในสิงคโปร์ เช่น ในเรื่องของการสนับสนุนในด้านสิ่งสถานที่ เรื่องของความปลอดภัยและการสนับสนุนในการจัดการศึกษาทางศาสนา โดยการร่วมมือกันระหว่างวัดกับรัฐบาลส่งเสริมให้วัดสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นระเบียบในการบริหารจัดการทั้งด้านศาสนาและที่ดินที่มีอยู่ในพื้นที่ของวัดอานันทเมตตาราม เรียกว่า วัดเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตั้งขึ้นมาเพื่อชุมชน จึงทำงานบริการชุมชนและบริการสังคมประเทศชาติ ในองค์กรรวม ผู้เขียนอยู่ที่วัด 3 วัน 2 คืน จะเห็นว่า ชาวพุทธสิงคโปร์มาไหว้พระจุดธูป ขอมพร ให้พระมนต์อย่างไม่ขาดสายเรียกว่า วัดไทยในสิงคโปร์เป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างแท้จริง

การบริหารจัดการพระพุทธศาสนาในอาเซียน: กรณีศึกษาวัดอานันทเมตตาราม ประเทศสิงคโปร์

ความที่ผู้เขียนเคยศึกษาถึงประวัติพุทธศาสนาในอาเซียนและการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในอาเซียนและสิงคโปร์ จึงมีทางศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในมิติความเป็นมา ประวัติและพัฒนาการในองค์กรรวมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และศึกษาโครงสร้างการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในฝ่ายมหานิกาย อาจใช้คำว่า วัดใครวัดท่าน สำนักใครสำนักท่าน ก่อตั้งภายใต้การบริหารองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการที่ไม่แสวงหากำไร (พระมหาอานวย กลยาณวาทิ, 2567) มีรูปแบบของคณะกรรมการบริหารวัดอย่างชัดเจน ด้วยผู้เขียนเคยไปสัมผัสวัดจีนและอีกหลายแห่งในประเทศสิงคโปร์ ในส่วนของคณะสงฆ์ไทยหรือคณะสงฆ์เถรวาทไทยจะมีรูปแบบเฉพาะในการบริหารขึ้นมาเรียกว่า “สมัชชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์” ที่มี

พระเทพสิทธิวิเทศ เป็นประธานสมัชชาสงฆ์ฯ และพระปัญญาธรรมวิเทศ เป็นเลขาธิการสมัชชาสงฆ์ฯ ทำหน้าที่บริหารกิจการพระพุทธศาสนาเถรวาทไทยในประเทศสิงคโปร์ เช่น การขึ้นทะเบียนวัดภาคีเครือข่าย การเป็นผู้ประสานงานกลางในการขอสมณศักดิ์และกิจการคณะสงฆ์ที่เนื่องด้วยคณะสงฆ์ในประเทศไทย รวมไปถึงการเชื่อมโยงกับพระธรรมทูตนานาชาติ หมายถึง คณะสงฆ์อื่นและธรรมทูตไทยในระดับนานาชาติประเทศที่เรียกว่า พระธรรมทูต

ภาพ 10 ภาพผังการบริหารสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ (ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567)

ภาพ 10 เป็นผังการบริหารสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ที่ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาและวัดไทยในสิงคโปร์ร่วมกัน ในประเทศสิงคโปร์มีโครงสร้างการบริหารที่เนื่องด้วยคณะสงฆ์ในประเทศไทย กรณีของวัดที่จะขอวีซ่า ขอพระราชทานสมณศักดิ์ จะต้องผ่านกระบวนการของสมัชชาสงฆ์ฯ ในการตรวจสอบวัดว่า เป็นวัดที่อยู่ในสังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยหรือไม่

องค์ความรู้ใหม่

ภาพ 11 แนวทางการบริหารของวัดอนันทเมตยาราม

จากภาพ 11 เป็นแนวทางการบริหารของวัดอนันทเมตยารามที่เป็นวิถีทางพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทยที่มีต่อกลุ่มชาวพุทธนานาชาติทั้งสิงคโปร์ ศรีลังกา ลาว เขมร พม่า เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลตามกฎหมายสิงคโปร์ มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษาปฏิบัติศาสนกิจและบริการสังคมด้านศาสนาและพิธีกรรม เป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในประเทศสิงคโปร์ในรูปแบบของสมัชชาสงฆ์

สรุป

วัดอนันทเมตยารามเป็นวัดไทยแห่งแรกในประเทศสิงคโปร์ มีประวัติพัฒนาการตั้งแต่มิได้เป็นประเทศโดยหลวงพ่อบุญส ฐมมรตโน มีการบริหารจัดการในรูปแบบของวัดในประเทศไทย และสอดคล้องกับระบบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ในปัจจุบัน มีการรักษาเอกลักษณ์ไทยผ่านงานสถาปัตยกรรม รัชชาศาสนา โดยยึดรูปแบบวัตรปฏิบัติตามแบบแผนไทยการสวดมนต์ในพิธีกรรมด้วยภาษาบาลี พระผู้ประกอบพิธีกรรมสนทนาด้วยภาษาจีน ภาษาบาลี วัดจึงเป็นประหนึ่งการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยใช้วิถีทางศาสนา มีการริเริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสสิงคโปร์ จนกระทั่งมาเป็นวัดอนันทเมตยารามที่มีการบริหารวัดในรูปแบบวัดไทยในต่างประเทศ ภายใต้กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ มีการเชื่อมโยงกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยผ่านสมณศักดิ์และการจัดตั้งสมัชชาสงฆ์ฯ เพื่อเป็นหน่วยกลางในการเชื่อมประสานกับคณะสงฆ์ในประเทศไทยและบริการกิจการพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทยในประเทศสิงคโปร์

เอกสารอ้างอิง

- พระเทพสิทธิวิเทศ. (2567). เจ้าอาวาสวัดอนันทเมตยาราม. *สัมภาษณ์*. 24 เมษายน.
- พระปลัดระพิน พุทธิสารโร. (2564). *เอกสารคำสอน เรื่องการจัดการกิจการพระพุทธศาสนาในกลุ่มประเทศอาเซียน*. พระนครศรีอยุธยา: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปัญญธรรมิวิเทศ. (2567). วัดอนันทเมตยาราม. *สัมภาษณ์*. 24 เมษายน.
- พระมหาเดชทวี สุเมธี และคณะ. (2561). *90 Year Birthday Celebration Most Venerable Chao Khun Phra Tepsiddhivises Chief Abbot of Wat Ananda Metayaram (Thai Buddhist Temple)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพปัญญาวิสัย.
- พระมหาเดชทวี สุเมธี. (2567). วัดอนันทเมตยาราม. *สัมภาษณ์*. 24 เมษายน.
- พระมหาอานวย กลยานวาทิ. (2567). วัดอนันทเมตยาราม. *สัมภาษณ์*. 24 เมษายน.
- ศูนย์อาเซียนศึกษา. (2559). *พระพุทธศาสนาในอาเซียน*. พระนครศรีอยุธยา: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Lim, A. S. (2023a). *The Life of Buddha for Beginners (Buddhist Sunday: Wat Ananda Metayaram Thai Buddhist Temple)*. Singapore: The Wishing Book Company Pte. Ltd.
- Lim, A. S. (2023b). *Wat Ananda Metayaram Thai Buddhist Temple*. Singapore: The Wishing Book Company Pte. Ltd.

- MGR Online. (26 กรกฎาคม 2560). “วัดอนันต์เมตธาราม” วัดในประเทศสิงคโปร์ สืบดีไซน์แบบไทยไปเลย. สืบค้น 15 เมษายน 2567, จาก <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9600000076190>
- Phra Panyathamvides. (2018). *Wat Ananda Metyarama Thai Buddhist Temple 100th Anniversary 1918-2018*. Singapore: The Printing of this Commemorative Magazine.
- Seow, J. (14 April 2014). *Indesignlive Newsletter: Wat Ananda Metyarama Thai Buddhist Temple*. Retrieved 15 April 2024, from <https://www.indesignlive.com/singapore/project-news/wat-ananda-metyarama-thai-buddhist-temple>